

Mit látunk Pécsett és a szemle után?

BESZÉLGETÉS A STÚDIÓVEZETŐKKEL

A X. Pécsi Magyar Játékfilmszemle alkalmából felkerestük a stúdióvezetőket, hogy megkérjük: számoljanak be mind a pécsi ősbemutatókról, mind pedig a forgatás alatt, illetve előkészületekben levő más filmterveikről.

A Budapest Stúdió vezetője: Nemeskürty István betegsége miatt Ranódy László vázolta a műhely munkáját.

— A pécsi szemlén — mondotta Ranódy László — három ősbemutatót tartunk. Szász Imre drámájából készítette el Gaál István hatodik játékfilmjét, a *Legato*-t. Operatőr: Illés György, főszereplők: Dayka Margit, Tolnay Klári, Orosz Lujza, Szabó Sándor,

Hegedüs D. Géza, Kovács Nóra. A film egy fiatal házaspár vakációjának első napjáról szól. A férfi — anyja kérésére — feleségével Nemesbércre indul, mártírhalált halt apja emléktáblája ügyében. A fiatal pár elkerül abba a házba, ahol 1944-ben az apa, a volt partizán bújkált. Megjelenésük az ott lakó három idős nő lelkében vihart kavart, már elhalt szenvedélyek lobbannak fel újra — s a régi emlékek ködéből felbukkan az apa emberi, hétköznapi arca...

— A K. O. — folytatja Ranódy László a beszélgetést — Rényi Tamás rendezése, a film operatőrije Zsombolyai János.

Cserhalmi György, Juhász Jácint. A film a bokszolok világába viszi a nézőt. Egy hajdanvolt öreg bajnok már csak azt szeretné megélni, hogy egyszer a fia elsőként kerüljön ki a ringből. A fiú ugyanis örökös második az olimpiai bajnok, a sztár mögött. Kettejük nagy összecsapásán a győztes ismét a sztár, nem a fiú, pedig az boxolt jobban, ezt ellenfele is elismerte. A film persze nemcsak a boxról szól, hanem az örök versenyről, amelyben emberek harcolnak, és nem mindig az győz, aki megérdemli. *Filmregény* címmel szerepel a szemlén Dárday István dokumentarista filmje; Főszereplők: Dömölky János rendezte

Juhász Jácint és Cserhalmi György a K. O. című filmben. Rendező: Rényi Tamás (Inkey Alice felvétele)

Csurka István forgatókönyvéből az *Amerikai cigarettát*. Főszereplők: Gobbi Hilda, Makláry Zoltán és Tordy Géza, operatőr Koltai Lajos. A film két öreg utcaseprő társtalanságáról, magányáról és egy, a múltjával, megalkuvásaival szakítani akaró költőről szól.

— *Milyen új filmekre készül a Budapest?*

— Kardos István forgatókönyvéből Kardos Ferenc rendezte az *Egyszeregyet*, amelynek forgatása befejeződött. A film operatőrije Kende

János, főszereplők: Garas Dezső, Halász Judit, Pécsi Ildikó, Schütz Ila. Szinetár Miklós rendezte Hernádi Gyula forgatókönyvéből az *Erőd* című filmet. A fantasztikus film szereplői mai emberek, akik valahol a világban egy szigeten élnek és — háborút játszanak... Itt szeretném megemlíteni, hogy több színházi rendezővel felvettük a kapcsolatot; sajtós típusú filmek rendezésére. Így Ádám Ottó Sütő András drámájából, a Csillag a máglyán-ból készít — azo-

nos címen — filmet, főszereplői, akár a színpadon; Sztankay István és Huszti Péter, operatőr Illés György. *Naponta ébredsz* a címe Gyöngyössy Imre új filmjének, a fényes szelek nemzedékéről. Felméri, mi lett belőlük, hogyan élnek napjainkban. De emlékekben, víziókban megelevenedik ennek a nemzedéknek, a mai ötvenéveseknek hőskora, a földosztás, államosítás, falujárás... A televízióval koprodukcióban készül Oláh Gábor rendezésében a *Fogjuk meg*

Garas Dezső és Schütz Ilona
— Kardos Ferenc: *Egyszer egy című* filmjében
(Szóvári Gyula felvétele)

és vigyétek, egy lírai hangulatú, de ironikus alkotás egy szanálendő vidékről. Mai témát dolgoz fel, pesti fiatalokról az elsőfilmes Lányi András, civil szereplőkkel, *Tíz év múlva* címmel. Végül, hogy magamat se hagyjam ki a listából: Kaffka Margit: *Két nyár* című írása nyomán írt forgatókönyvet Magyar Róza, ebből ké-

Kern András és Kútvolgyi Erzsébet a *Mélyvízben*. Rendező: Sándor Pál (B. Müller Magda felvétele)

Görbe Nóra és Gálffy László az *Aramításban*.
Rendező: Baecsó Péter
(Inkey Alice felvétele)

Schiffer Pál: Cséplő Gyuri (Jávor István felvétele)

szül a filmem. A cselekmény 1914 nyarán játszódik. S míg az *Arvácská* egy kisgyerekről szól, aki nem kell senkinek, Kaffka-ihletésű filmem középpontjában egy gyermek után hiába sóvárgó anya áll.

A Dialóg Stúdió vezetője Bogács Antal, cikünk írásakor külföldön tartózkodott — helyette Bacsó Péter beszélt a stúdió munkásságáról.

— *Milyen új filmeket mutat be a Dialóg a X. Pécsi Szemlén?*

— Nyitó filmünk, a *Magyarok*. (A filmről e számunkban közlünk kritikát. Szerk.) *Kihajolni veszélyes* a címe Zsombolyai János új filmjének, amelyet Simonffy András forgatókönyvéből rendezett. A film egy vidéki vasútállomáson játszódik, központi figurája egy potyautas.

— *Melyek a Dialóg Stúdió már leforgatott, de Pécsen még nem szereplő filmjei?*

— Az egyik az Objektív Stúdióval koproduk-

cióban készült, Gáll István nagyszerű regényéből a *Méniesgazdából* — azonos címmel. Rendező: Kovács András. Elkészült az én új filmem is, magam írtam és rendeztem, címe: *Aramütés*, operatőr Andor Tamás. Főszereplők Görbe Nóra és Andorai Péter. A film mai történet, egy testvérpár életútja, két életmodell. A fiú a stabilitás, a biztonság, a rend jegyében él, a lány az ellenkezője: kereső, kíváncsi, semmibe bele nem nyugvó. Mindebből gondolom kiderül, hogy két ilyen ember nem fér meg együtt — de egymás nélkül sem tudnak élni. A Pécsi Nemzeti Színház főrendezője Sík Ferenc rendezte, Thurzó Gábor forgatókönyvéből Móricz Zsigmond regénye nyomán a *Nem élhetek muzsikászó nélkül*-t. Az Objektív Stúdióval koprodukcióban készül, Hernádi Gyula forgatókönyvéből Jancsó Miklós új háromrészes filmje: *Magyar Rapszódia*, *Allegro Bar*

tőr Kende János. A film az első világháborút megelőző évektől 1944-ig tart, realista, epikus alkotás. Főfigurája egy sajátos dzsentri, aki az ellenforradalomtól eljut a forradalmi gondolatig. Mai témájú játékfilmet rendez Marosi Gyula könyvéből Gyarmathy Livia: *Minden szerdán* címmel. A film hőse egy, a fiatalokúak történetéből szabadult fiatalember, aki összekerül egy nyugdíjossal: kettejük barátságáról, egymásra gyakorolt hatásáról szól a film. Szász Péter, akár a *Szépek és bolondok*ban, most is a futball világából meríti új filmjének témáját. Farkasházy Zoltán írta a *Szemközt a lelátó* forgatókönyvét, egy futballista tündökléséről és bukásáról. Több filmünk készül a tévével koprodukcióban, így Galgóczi Erzsébet írta egyik kisregényének forgatókönyvét *Hetedik féldeci* címmel. Rendező Szőnyi G. Sándor, operatőr Ráday Mihály, főszereplő Sinkovits Imre. Egy rendőr és

Kovács Nóra és Dayka Margit a *Legato*-ban. Rendező: Gaál István
(Réger Endre felvétele)

egy tévész-elnök összecepa-
pása áll a történet kö-
zépontjában. Kopro-
dukcióban a tévével ké-
szül Dárday István
Harcmodor című új
filmje is, egy öregek
számára építendő szociá-
lis otthonról.

A Hunnia Stúdió mun-
kájáról és terveiről Kő-
lő Miklós stúdióvezető
betegsége miatt Simó
Sándor számolt be.

— *Milyen új filmekkel
szerepel a Hunnia a Pé-
csi Szemlén?*

— Mihályfi Imre ren-
dezte Galgóczi Erzsébet
regényéből a *Közös bűn*
című filmet. Operatőr
Szécsényi Ferenc, fősze-
replők Berek Kati, Hor-
váth Sándor. Két disszi-
dáló fiú közül az egyik
megöli a másikat. Kide-
rül-e a bűn, és hogyan?
— erről szól a film. Más-
ik ősbemutatónk Schif-
fer Pál Cséplő Gyuri cí-
mű alkotása, amely já-
téktáncfilm is, dokumentum
is, nehéz meghatározni a
műfaját. Tény, hogy a
főszereplő cigány fiú élő
figura; életéről, környe-
zetéről Schiffer a *Falu-*

széli házak és a *Mit csi-
nálunk a cigánygyerekek*
című dokumentumfil-
mekkel végzett komoly
előtanulmányokat. Schif-
fer azt kutatja, hogyan
tud, tud-e egyáltalán egy
Zalából Pestre szakadt
cigány fiú elhelyezkedni,
munkát vállalni? Az élet
beleszólt a filmbe: a fiú
beteg lett, kórházba ke-
rült. De a film is bele-
szólt az életbe: a rende-
ző sokat segített ennek
a fiúnak... Ugyancsak
Pécsett lesz az ősbemu-
tatója Ember Judit *Fa-
gyöngyök* című doku-
mentumjátékfilmjé-
nek — egy családról.

— *Kérem, beszéljen a
Stúdió 1978-as terveiről.*

— A Hunnia, az Ob-
jektív és a tévé közös
produkciójában készül
Kardos István író és Rő-
zsa János rendező *Trom-
bitás* című, a Thököly- és
Rákóczi-felkelés közötti
időszakban játszódó tör-
ténelmi filmje. Mészáros
Márta már javában for-
gatja új filmjét az *Any-
hajót*; Anna Karina, Jan
Nowicki és Czinkóczi
Zsuzsi a főszereplők. Ha-
marosan befejeződnek

Sándor Pál *Mélyviz* cí-
mű, Mándy Iván művé-
ből készült filmjének
felvételei, operatőr: Ra-
gályi Elemér. Első film-
jét fogja forgatni Jeles
András *Kis Valentinó*
címmel. A film egy mai
fiatalember két napjá-
ról szól, civil szereplők-
kel. Huszárik Zoltán
Császár István forgató-
könyvéből készíti *Csont-
váry* című filmjét, a fő-
szereplő: Szmoktunovsz-
kij. Hernádi Gyula és
Bereményi Géza *Utolsó
előtti itélet* című forgató-
könyvéből Grunwalsky
Ferenc rendezi új film-
jét, egy mai negyven kö-
rülí férfi eszmélkedésé-
ről és leszámolásáról az
illúziókkal. *Se szó, se
törvény* címmel készül
Dobai Péter forgató-
könyvéből Szomjas
György új filmje, a be-
tyárvilág felszámolásá-
ról. Négyes koprodukció-
ban, magyar-osztrák-
nyugatnémet és lengyel
részvétellel forgatja a
terveink szerint Makk
Károly új filmjét, a Jo-
seph Roth-regényből írt
Radeczky indulót. A for-
gatókönyv írói: Kardos

Jelenet Gazdag Gyula: A kétfenekű dob című filmjéből. (Jávor István felvétele)

G. György, Dobai Péter, Bródy Gábor.

Az Objektív Stúdió vezetője, Marx József először a pécsi ösbemutatókról beszél:

— Szatirikus, mulatságos film Gazdag Gyula alkotása *A kétfenekű dob*; Rózsa János hosszú dokumentumfilmmel

szerepel Pécsen. *A Csata*tér a mohácsi nemzeti emlékpark avatási ünnepségén készült. A rendező a díszszázad meneteletését, az emlékbeszédeket riportokkal szakítja felbe, beszélget tanácsai vezetőikkel, amatőr és hivatásos régészekkel, kutatókkal, antropológusokkal. Vitákoznak a filmben; minden bizonynyal majd a film bemutatója után is arról: így, és ott kellett-e az 1526-os mohácsi csata emlékének áldozni. *A 80 huszár* című, Pécsen először közönség elé kerü-

lő új játékfilmünk rendezője, operatőrije és írója (Csoóri Sándorral), Sára Sándor. Főszereplők: Madaras József, Tordy Géza, Juhász Jácint, Szabó Sándor, Mécs Károly, Cserhalmi György. A film a 48-as szabadságharc idején játszódik.

— *Kérem, beszéljen új terveikről.*

— Szőrény Rezső forgatja *BÜEK* című filmjét; a történet napjainkban játszódik, egyetlen szilveszter éjszakán. Ugyancsak forgatják Gábor Pál *Angi Vera* című filmjét, Vészi Endre forgatókönyvéből. Bácskai Lauró István *Mese habbal* című új filmjének Maár Gyula írta a forgatókönyvét, Remenyik Zsigmond regényéből.

Önkünk megjelenésével egy időben kerül sor Pécsen a négy stúdió

vitájára Stúdió '77 címmel, a műhelymunka időszerű kérdéseiről. Fenti cikk készítése idején a stúdiók vezetői még csak körvonalakban tudták vázolni, miről is akarnak beszélgetni. A vita egyik középponti kérdése feltehetően ez: mit hozott a stúdió-rendszer két éve? Hogyan sikerül bevonni munkájukba a mai magyar irodalom jelentős egyéniségeit? Mennyiben jut helyük és terük új fiatal rendezőknek a munkára? Tükrözik-e az egyes stúdiókban készült filmek a stúdió sajátos arculatát? Miért azokat a témákat választották megfilmesítésre, amiket választottak? Alakultak-e ki állandó kapcsolatok bizonyos rendezők és írók között? — íme néhány, a várható vitatémákból.

P. ZS.